# പദ്മപുരാണമ്/ഖണ്ഡഃ 5 (പാതാലഖണ്ഡഃ)/അധ്യായഃ 117





സൂത ഉവാച-

ഭാരദ്വാജഗൃഹേ ഭുക്ത്വാ രാമചംദ്രഃ പ്രസന്നധീഃ .

മുനീംദ്ര വിഷ്ണുസഹിതോ വാനരർക്ഷസമന്വിതഃ 1.

മേഘച്ഛന്നേ തഥാകാശേ മംദം ചരതി മാരുതേ .

തദ്വനാഭ്യംതരേ ക്വാപി സുദേവഗൃഹമുത്തമമ് 2.

അഷ്ടാപദസ്തംഭയുതം ഹേമപട്ടികകല്പിതമ് .

മണിമൗക്തികസംയുക്തം രാജതൈഃ കലശൈര്യുതമ് 3.

പാടീരചംദ്രകസ്തൂരീകുംകുമൈഃ സുരഭീകൃതമ് .

കർദ്ദമൈർജാലകയുതം ശകലോപരി സംവൃതി 4.

ചംദ്രജോത്സ്നാഗമം സൂർയ്യാ നിരീക്ഷ്യ മധ്യഭിത്തികമ് .

ഗൃഹാംതർഭൂതലം കൃത്സ്നം ചംദ്രപുഷ്പരസോക്ഷിതമ് 5.

ദിഗുദീചീ തഥാ കൃത്സ്നാഭിത്തികല്പനവർജിതാ .

സ്തംഭേസ്തംഭേ ചിത്രകാരീ സ്വപാദീ പരികല്പിതമ് 6.

ശതഹസ്താംഗണം തസ്യ സ്ഫടികോപരികല്പിതമ് .

ഗൃഹാംഗണാധികച്ഛായഃ പാരിജാതമഹീരുഹഃ 7.

കൃത്സ്നപ്രാവൃതികം തത്ര നിബിഡം കദലീവനമ് .

കദലീവനസംയുക്തം കേതകീവനസംവൃതമ് 8.

മയൂരനാദബഹുലം മംജുകൂജന്മധുവ്രതമ് .

പാരാവതഗണധ്വാനം നാനോപവനശോഭിതമ് 9.

പ്രാസാദശതസംബാധം മത്തകോകിലനാദിതമ് .

ശാഖാലംബിമഹാരത്നശോഭിതാനേകപാദപമ് 10.

കിന്നരീവനിതാഗീതനാദപൂരിതദിങ്മുഖമ് .

അനേകാരാമസുഭഗം ഗൗതമീതടമുത്തമമ് 11.

ഭാരദ്വാജഗൃഹം പുണ്യമനംതഗുണസേവിതമ് .

രതികംദർപസംകാശ ദാസീദാസശതാന്വിതമ് 12.

നാനോപകരണോപേതം ഭാരദ്വാജഗൃഹം ശുഭമ് .

തസ്യ ചാംതർഗതഃ സൗധസ്തത്രാംതർഗൃഹവാടികാഃ 13.

അഷ്ടൗ തന്മധ്യതോ ഹ്യേകം ഗൃഹം പരമശോഭനമ് .

ചതുർദിക്ഷു മഹാദേവ ഗൃഹപ്രാസാദശോഭിതമ് 14.

പ്രതിദേവഗൃഹം ശ്യാമാ തൗർയ്യത്രികസുശോഭിതമ് .

സ്വർഗസ്ഥിതവരസ്ത്രീണാം വിശ്രാമായൈവ കല്പിതമ് 15.

ഭാരദ്വാജഗൃഹാദ്രാമോ നിർഗത്യാശേഷസംയുതഃ .

തസ്യൈവ ച മഹാഗേഹം വനമധ്യഗതം ത്വഗാത് 16.

തദംതരാച്ഛാദിതകംബലം തദാ പൃഥക്സ്ഥവസ്ത്രാസനസംയുതം ച .

സിംഹാസനം മധ്യഗതം തദൈകം മുന്യാസനാനേകഗതം വിവേശ 17.

പൗരാണികസ്യാനുപമാസനാംതരം ഭൂപാലഹര്യൃക്ഷവരാസനം ച .

പൗരാണികം പൂർവമഥോപവേശ്യ തതോ വസിഷ്ഠം മുനിപുംഗവാംശ്ച 18.

നാരായണം ഭൂമിപതീൻകപീംശ്ച നീചാസനം ച സ്വയമാസസാദ .

മേഘാവൃതം വ്യോമദിശഃ പ്രസന്നാഃ സുപുഷ്പമുർവീതലമുപ്തബീജമ് 19.

തദംഗണം നോഷ്ണമഹോ ന ശീതലം സംതാനപുഷ്പം ദമപുഷ്പഗംധി .

ശംഭും വിലോക്യാഥ വചോ ബഭാഷേ രാമഃ കഥാം കീർതയ ശംകരസ്യ 20.

തൃപ്തിർന ജാതാ മുനിവർയ്യ ശൃണ്വതോ മാഹേശമാഖ്യാനമഘൗഘനാശനമ് .

ചകാര കിം വാ നനു ഗൗതമാശ്രമേ മഹേശ്വരോ ദേവഗണാധിസംവൃതഃ 21.

ശിവ ഉവാച-

മഹാവിപംചീമവലംബ്യ നിഷ്ഠിതഃ സ വായുസൂനുഃ ശിവമന്വപൃച്ഛത് .

ന്യായാർജിതൈരേവ ഹി പൂജനേ വിഭോഃ കീദൃഗ്ഭവേച്ചാനയജൈഃ ഫലം വദ 22.

ചൗർയ്യൈരഥോ കിം ഫലമർപിതാർപണേ ഉപാഹൃതദ്രവ്യസമർപണേഷു .

ഏകൈകശോ മേ ഭഗവന്വദേശ പ്രശ്നോത്തരം കിം കഥയാശു ശംഭോ 23.

അഥേശ്വരോ വാനരമാബഭാഷേ വദാമി സർവം തവ ധ്യാനതഃ ശൃണു .

ന്യായാർജിതൈഃ പൂജ്യ സദാശിവം ത്വജം സംപ്രാപ ചൈശ്വര്യമിദം ഹി ഗൗതമഃ 24.

പുരാ ദ്വിജോ മംകണസൂനുരാകഥഃ സുശോഭനാമാപ സതീം ദ്വിജന്മാ .

ദ്രരിദ്ര ഏകഃ കരുണാസമന്വിതഃ ഷഷ്ഠാഹഭോജീ പിതൃവർജിതശ്ച 25.

ഉപോഷ്യ പംചാഹമഥാപി ഭോക്തും പ്രവൃത്ത ഏവാഥ സമാപതദ്യതിഃ .

യതിർബഭാഷേ മധുരം തദാ കഥം മാസോപവാസീ തവ ഭോക്തുമാഗതഃ 26.

തിഷ്ഠാമി ഭുംജേ യദി ചാസ്തി തേ മുനേ ന മേ ബുഭുക്ഷാന്യഗൃഹാദ്വിഭോക്തുമ് .

ആകഥ ഉവാച-

ന മേ ഭുജിഃ പംചദിനം ദ്വിജേംദ്ര ഷഷ്ഠേ ദിനേ മേ ഭുജിരാഗതശ്ച 27.

തദാ മയാ കാര്യമചിംതനീയം പ്രക്ഷാലയാമ്യേഹി തവാദ്യ പാദൗ .

ഓമിത്യഥ ക്ഷാലിതപാദയുഗ്മഃ സ ഭോജനം കർതുമിയേഷ യോഗീ 28.

രംഭാദലാംസേ ബുബുജേ തദന്നം വിപാച്യ സംപാദിതമാജ്യയുക്തമ് .

വന്യൈഃ സുസംയുക്തമഥാദരേണ ന കിംചിദുച്ഛേഷിതമന്നമസ്യ 29.

അഥാകഥോ വീക്ഷ്യ മുനിം സുതുഷ്ടം തുതോഷ ഭാർയ്യാസഹിതസ്തപസ്വീ .

ഗതോഽഥ ഭുക്ത്വാപി യതിഃ സ ചാകഥഃ സംതുഷ്ടചിത്തോഽഥ ജപം ചകാര 30.

കപോതവൃത്തിം സ ചകാര പത്ന്യാ തപോവിതാനായസ സജ്ജനോ മുനിഃ .

പീഠേഽഥ കൃത്വാ തമുമാപതിം ശിവം ലിംഗേ സമാരാധ്യ സമന്വിതം ഗണൈഃ 31.

ലിംഗം നിധായാഥ നിരീക്ഷമാണോ ദദർശ ചാജ്ഞാതകൃശാകൃതിം ദ്വിജമ് .

ദിഗംബരം പാദവിഹീനമേതം കാണം കുണിം കർണവിഹീനകം പ്രഭുമ് 32.

സാമോദ്ഗിരം തം ബഹുശാസ്ത്രപാരഗം ഗൃഹം സമായാംതമഥോ ദദർശ 33.

അഥാകഥോ ഭാര്യാം സുശോഭനാമിദമുവാച 34.

അയം ഹി വികൃതവേഷോ ബ്രാഹ്മണഃ സമായാതി 35.

അർദ്ധം ദേയമേതസ്മൈ ഭോജനം രക്ഷാർദ്ധമന്നം ചാസ്മിന്നപി ദിനേ ഗതേ ഷഷ്ഠേഹനി ഭോജനാഭാവാത്തവ ജീവിതം ന തിഷ്ഠതീതി മമ പ്രതീയതേ കിം തു ത്വം മന്യസേ വദ 36.

സാ ശോഭനോവാച-

ആയുർലലാടേ ലിഖിതം നാംതരാ നശ്യതി 37.

ആകഥ ആഹ.

യഥാ ബദ്ധായുഷോഽപി യജ്ഞസ്യ വീരഭദ്രേണച്ഛിന്നം ശിര അജസ്രാത്മനഃ കിമുത നു യാണാം പാപാത്മനാമിതി തദേനം പരിഹൃത്യ ത്വയാ ഭുജ്യതേ യദി ത്വേതസ്മൈ മയാന്നം ദീയതേ .

തവേച്ഛാനുസാരതോ മമ കർതവ്യമ് 38.

ഭാര്യ്യാ പ്രാഹ കഥമഹം ഭോക്ഷ്യേ ത്വയ്യഭുക്തേ മയാ കിം പൂർവം ഭുക്തമിദമപരം ശൃണു 39.

അന്നം ഹി പ്രാണിനാം പ്രാണാഃ പ്രത്യക്ഷം സർവദേഹിനാമ് .

തസ്മാദന്നപ്രദോ യസ്തു പ്രാണദഃ സ നിഗദ്യതേ 40.

അന്നാദ്ഭൂതാനി ജായംതേ വർദ്ധംതേ താനി വൈ യതഃ .

തസ്മാദന്നാധികം കിംചിന്നാസ്യ ദാനം മഹാഫലമ് 41.

അശ്വത്ഥചലപത്രാഗ്ര ലീനതോയദ്രവാസ്തികേ .

ജീവിതേന ഹി യോ ദദ്യാത്തസ്യ ജന്മ നിരർഥകമ് 42.

പരലോകസഹായോ ഹി ധർമോ ഭാര്യാ ന ബാംധവാഃ .

ഭാര്യ്യാ വാ പിതരൗ പുത്രാ യാവദായുർന ബാംധവാഃ 43.

സംപദ്വയഃ സുഹൃദിഹ ഇഹാമുത്ര ഹി തം സ്ഥിതമ് .

ധർമം ധർമഭൃതാം ശ്രേഷ്ഠം ഭുംക്തേ ചാന്യേ കിമാവയോഃ 44.

ഇതി ഭാര്യ്യാവചഃ ശ്രുത്വാ ആകഥഃ കരുണാനിധിഃ .

അവിശംകിതമേവാസ്മൈ ദത്തവാനന്നമൂർജ്ജിതമ് .

അയം സ ശംകരോ ദേവോ നാനാകരണമാഗതഃ 45.

ഇതി നിശ്ചിത്യ മനസാ തസ്യാംഗം പാപനാശനമ് 46.

ആജാനുപാദം പ്രക്ഷാല്യ പരാ ജംഘമതഃ പരമ് .

ഗുൽഫം ച തദധസ്തസ്യ പ്രക്ഷാല്യാചാമയ ദ്വിജമ് 47.

അഥാകഥോഽപി പത്സംധിം ഗൃഹാംഗണമുപാനയത് .

ഉന്മുച്യ പാദസംധിം സ നിഷസാദാർപിതാസനേ 48.

സമഭ്യർച്യാകഥഃ സമ്യഗ്ഭോജയാമാസ തം മുനിമ് .

ഏതസ്മിന്നംതരേ കശ്ചിദുന്മത്തോ ഗൃഹമാഗതഃ 49.

പാദസംധിമഥാദായ ഗൃഹബാഹ്യമുപാനയത് .

അഥാദഹച്ച തദ്ഗേഹം ദംപതീ ചാപ്യതാഡയത് 5.117.50.

ആകഥസ്താഡിതോ വിപ്രോ ദഹ്യമാനം ഗൃഹം തദാ .

വിവേശ ദേവമീശാനമാദാതും തൂർണമേവ വാ 51.

അഥാദായ മഹേശാനം ദഗ്ധപൂജം ദ്വിജോത്തമഃ .

നിർഗത്യ ച തതോ ദൃഷ്ട്വാ മുഖസംതാപമേവ ച 52.

ദഗ്ധപൂജാം തിരസ്കൃത്യ വീക്ഷ്യ ദഗ്ധാംഗമപ്യുത .

ഭാര്യാമുവാച ധർമാത്മാ യഥാപൂജാ മഹേശിതുഃ 53.

തഥാ മമ സമസ്താംഗം കർത്തവ്യമവിശംകിതമ് .

വ്യംഗ ഉവാച-

പശ്ചാദപി കൃതാ പൂജാ സഫലാ തേ ഭവിഷ്യതി 54.

യഥാന്യദ്രവ്യദഹനേ താദൃശം ദീയതേ ജനൈഃ .

പൂജായാ ദഹനേ തദ്വത്പൂജാസ്യ ക്രിയതാമിതി 55.

ആകഥ ഉവാച-

ചൗര്യേണാപ്യർജിതൈർദ്രവ്യൈഃ പൂജയാ ന ഹിതം ഭവേത് .

ന ചാന്യായാർജ്ജിതൈർവിപ്ര ശംഭോഃ പൂജാ ശുഭപ്രദാ 56.

ഇത്യുക്ത്വാ ചാകഥസ്തൂർണം സ്വാംഗം ദഗ്ധുമുപാക്രമത് .

ദഗ്ധം ലിംഗം തദോന്മത്തോ ഗൃഹീത്വാംതർദധേ ക്ഷണാത് 57.

അഥ വ്യംഗോ ഹരോ ഭൂത്വാ വാരയാമാസ ചാകഥമ് .

കിമർഥം ഖിദ്യതേ വിപ്ര വരദോഽഹം വരം വൃണു 58.

ആകഥോഽപി വിഭോഃ പാദേ ഭക്തിം വവ്രേ സുനിശ്ചലാമ് .

സൂത ഉവാച-

ഏതാം ശ്രുത്വാ കഥാം രാമഃ പ്രഹൃഷ്ടോ മുനിഭിർവൃതഃ 59.

ഭാരദ്വാജം നമസ്കൃത്യ പ്രയാണാജ്ഞാമയാചത 60.

അഥോ ഭരദ്വാജമുനിഃ പ്രസന്നഃ ശംഭും വസിഷ്ഠം മുനിപുംഗവം ച .

നാരായണം ചർഷിഗണാംശ്ച നത്വാ വ്യസർജയത്തേഽപി യയുഃ പ്രണമ്യ 61.

നൈമിഷീയാ ഊചുഃ -

ഗത്വായോധ്യാം മഹാതേജാഃ സമസ്തമുനിസംയുതഃ .

കിം ചകാര തതോ രാമഃ സ ച ശംഭുർമഹായശാഃ 62.

സൂത ഉവാച-

കൗസല്യാ മാസികശ്രാദ്ധമപരേഽഹനി രാഘവഃ .

ചികീർഷുർദ്വിജപ്രവരാനൃഷികല്പാന്ന്യമംത്രയത് 63.

ശംഭും സമസ്തതത്ത്വജ്ഞം നാരദം രോമശം ഭൃഗുമ് .

വിശ്വാമിത്രമഥോ രാമ ഏകഭക്തവ്രതീ തതഃ 64.

ഭൂമൗ സുഖാസ്തൃതായാം ച സുഷ്വാപാ വ്യാകുലേംദ്രിയഃ .

പരേദ്യുരഥ സംപ്രാപ്തേ പ്രാതഃസ്നാത്വാ വിധാനവിത് 65.

അന്നം ശാകാദികം ശുദ്ധം ജനൈരേവാന്വകാരയത് .

നാനാന്നാനി വിചിത്രാണി ചോഷ്യാദ്യാനി തഥൈവ ച 66.

വടകാദീംസ്തഥാ ഭക്ഷ്യാനഷ്ടത്രിംശദകല്പയത് .

പായസം ഷഡ്വിധം ചൈവ പക്വശാകശതദ്വയമ് 67.

അപക്വമിശ്രകാണാം ച ശതത്രയമകല്പയത് .

കാലശാകാദികം ശാകം ഫലാനി വിവിധാനി ച 68.

മൂലാനി ചൈകകംദാനി വൽകലാനി ച രാഘവഃ .

കാരയിത്വാ നദീം ഗത്വാ സഹഭ്രാതൃപുരോഹിതഃ 69.

സരയൂസലിലേ സ്നാത്വാ ഹുത്വാഗ്നിം സ്വാഗതാന്ദ്വിജാൻ .

ഉക്ത്വാ തു സ്വാഗതം താംസ്തു കൃതദേവാർചനോ നൃപഃ 70.

പ്രാണാനായമ്യ സംകല്പ്യ ക്ഷണം ചൈവ പ്രദത്തവാൻ .

രോമശം നാരദം രാമോ വൈശ്വദേവേ ന്യമംത്രയത് 71.

ശംഭും ഭൃഗും കൗശികം ച മാതൃസ്ഥാനേ ന്യമംത്രയത് .

ഗോമയേന തതഃ കൃത്വാ മംഡലം പൂജ്യ ചാർഹതഃ 72.

പാദപ്രക്ഷാലനം ചക്രേ സീതാദത്തോദകേന ച .

ആചാമയിത്വാ താന്വിപ്രാൻഗൃഹം ഗംതുമഥോദ്യതഃ 73.

അഭ്യാഗതഃ സമായാതഃ സ്ഥവിരോ വികൃതാകൃതിഃ .

കൃശഃ സംപ്രചലദ്ഗാത്രോ വേപിതാംഘ്രിശിരാസ്തഥാ 74.

ലംബമാനത്വഗുത്കർഷച്ഛ്വാസകാസാദിപീഡിതഃ .

ദൂഷികാക്ലിന്നഗംധശ്ച ലാലാസംപൃക്തകൂർചകഃ 75.

ഉവാച രാമം രാജാനമഹമേകോ ദ്വിജഃ സ്ഥിതഃ .

മമാപി ഭോജനം ദേയം സ്ഥവിരസ്യ കൃശസ്യ ച 76.

രാമോഽപി തദ്വചഃ ശ്രുത്വാ ലക്ഷ്മണം വാക്യമബ്രവീത് .

പാദൗ പ്രക്ഷാലയാസ്യ ത്വമഹമഭ്യർചയേ ദ്വിജമ് 77.

അഭ്യാഗതോഽപി വചനമാഹ രാമമഥാകുലമ് .

ത്വയാ പ്രക്ഷാലിതേ പാദേ മമ ഭോജനമിഷ്യതേ 78.

മത്തോഽധികാ ദ്വിജാഃ കിം തേ യേന മാമവമന്യസേ .

ശ്രാദ്ധധർമം ന ജാനീഷേ മഹർഷിഗണസേവിതമ് 79.

മമാവമാനതഃ സർവവിപ്രാണാമവമാനനമ് .

ശ്രാദ്ധം വിഹന്യതേ ചാപി നരകം ച ഗമിഷ്യസി 80.

അഥ രാമഃ സ്വയം വിപ്രപാദൗ പ്രാക്ഷാലയത്തദാ .

ആചാമയിത്വാ തം വിപ്രം ഗൃഹം പ്രാവേശയത്തതഃ 81.

ആചാന്തശ്ച സ്വയം രാമോ വിഷ്ടരം ദത്തവാനഥ .

ആസീനേഷു ച വിപ്രേഷു പ്രാണവായും നിരുധ്യ ച 82.

സ്വകർമകരണാനുജ്ഞാം ലബ്ധ്വാഽഥ സതിലം ജലമ് .
അപഹതേതി മന്ത്രേണ ദ്വാരദേശേ വികിക്ഷിപേത് 83.
ഉദീരതാമിതി തഥാ പിതൃപാത്രസ്ഥലേ ക്ഷിപേത് .
ഗായത്ര്യാ ചാക്ഷതജലം ദേവപാത്രസ്ഥലേ ക്ഷിപേത് .
പാകജാതം തഥാഽഭ്യുക്ഷ്യമ ന്ത്രമേതദുദീരയേത് 84.
ശ്രാദ്ധഭൂമിം ഗയാം ധ്യാത്വാ ധ്യാത്വാ ദേവം ജനാർദനമ് .
വസ്വാദീംശ്ച പിതൄന്ധ്യാത്വാ തതഃ ശ്രാദ്ധം പ്രവർതയേത് 85.
വിശ്വേദേവാർചനം കുര്യാദ്യവൈർവാ തണ്ഡുലൈരഥ .
മൂലാഗ്രയോജിതൗ ദർഭൗ ഗൃഹീത്വാ സാക്ഷതാവഥ 86.
ഭൂസ്പൃഷ്ടദക്ഷജാനുസ്തു ദ്വിജഹസ്തേ ജലാർപണമ് .
പുരൂരവാർദ്രവാണാം വൈ ദേവാനാമിദമാസനമ് 87.
ഇതി ദത്ത്വാഽസനം തേഷാം ശ്രാദ്ധദഃ പ്രാർഥയേത്ക്ഷണമ് 88.
അർഘ്യം കൃത്വാ തതഃ പശ്ചാദുത്തരാഗ്രകുശേഷ്വഥ .
ന്യുബ്ജം പാത്രം തതഃ കൃത്വാ കുശഗ്രന്ഥിമഥോപരി 89.
ഉത്താനം തു തതഃ കൃത്വാ ജലൈരഭ്യുക്ഷ്യരൗക്മകൈഃ .
പവിത്രാന്തർഹിതേ പാത്രേ ശം നോ ദേവ്യാ ജലം ക്ഷിപേത് 90.
വൈശ്വദേവ്യാഽഖിലം കർമ യാവത്തദ്വിധിചോദിതമ് .
യവോഽസി ധാന്യരാജോ വാ ഇതി പാത്രേ ക്ഷിപേദ്യവാൻ 91.
മധുമിശ്രാംസ്തു കരകാൻഗന്ധപുഷ്പൈസ്തതോ ദദേത് .
ദ്വിജ തേഽസ്ത്വർഘ ഇത്യുക്ത്വാ ത്വസ്ത്വർഘോത്തരതസ്തതഃ 92.
ആവാഹയിഷ്യേ താന്ദേവാനിതി പൃഷ്ട്വാ തദുത്തരമ് .
വിശ്വേദേവാസ ഇത്യുക്ത്വാ വിപ്രമൂർധ്നി കുശാൻക്ഷിപേത് 93.
വിശ്വേദേവാഃ ശൃണുതേമമാഗച്ഛന്ത്വിതി സംജപേത് .
സമാഗതോ നിഷണ്ണോഽഥ സദർഭം പാത്രമാഹരേത് 94.
ദക്ഷിണേ ചരണേ ക്ഷിപ്ത്വാ മുഖ്യപാത്രോദകം തതഃ .
വിപ്രസ്യ ദക്ഷിണേ ഹസ്തേ പ്രാഗഗ്രേഽഥ പവിത്രകേ 95.

യാ ദിവ്യാ ഇതി മംത്രേണ നിക്ഷിപേത്പാത്രവാരിതത് .

ഇദം ഭോ അർഘമിത്യുക്ത്വാ ഹ്യസ്ത്വർഘോത്തരതസ്തതഃ 96.

പാത്രേ ധൃത്വാഽർഘതോയം ച തത്പാത്രം സ്ഥാപയേത്ക്വചിത് .

അഥ ദത്ത്വാ കരേ തോയം യവൈരേതാനഥാർചയേത് 97.

അർചത പ്രാർചത ഇതി പൃഷ്ട്വാ ചോത്തരതസ്തതഃ .

പാദാദിമൂർധപര്യന്തമഭ്യർച്യ ജലദസ്തതഃ 98.

ഗന്ധദ്വാരേതി മന്ത്രേണ തഥേത്യുക്ത്വോത്തരസ്തതഃ .

പിതൄണാമർചനം കുര്യാദേവമേവാപസവ്യകമ് 99.

ഉപവീതം ദ്വിജം കൃത്വാ കുശാൻഭഗ്നാംസ്തിലാന്വിതാൻ .

വാമജാനും ഭൂമിഗതം കൃത്വാ ദദ്യാത്തദാസനമ് 5.117.100.

ദക്ഷിണാഭിമുഖോ ഭൂത്വാ ക്ഷണപ്രശ്നമഥോ വദേത് .

ദക്ഷിണാഗ്രേഷു ദർഭേഷു ന്യുബ്ജം പാത്രത്രയം ന്യസേത് 101.

ത്രികുശഗ്രന്ഥിസംയുക്തമുത്താനമഥ കല്പയേത് .

തതഃ സംപ്രോക്ഷ്യ പാത്രേഷു സപവിത്രതിലേഷു ച 102.

ശം നോ ദേവ്യാ ജലം ക്ഷിപ്ത്വാ തിലോഽസീതി തിലാൻക്ഷിപേത് .

ഗന്ധപുഷ്പമഥോ ദത്ത്വാ സ്വധാർഘ ഇതി പൃച്ഛതി 103.

ദത്തോത്തരോഽസ്ത്വർഘ ഇതി പിതൄനാവാഹയേത്തതഃ .

തിലപുഷ്പകുശൈസ്തിഷ്ഠൻകല്പിതാർഘം കരേ ദധത് 104.

ഉശന്തസ്ത്വേതി മന്ത്രേണ ത്രിരർഘോദകമർപയേത് .

അർചനം തു തദാ തേഷാമപസവ്യം തു പൂവർവത് 105.

പ്രക്ഷാല്യ ഭാജനം സ്വർണം ദേവാനാം പരികല്പയേത് .

പിതൄണാം രാജതം കുര്യാദ്യഥാസംഭവമേവ വാ 106.

തദഭാവേ തു കാംസ്യം സ്യാദനന്യാശിതമുത്തമമ് .

പാത്രാണി തദഭാവേ സ്യുഃ പാലാശാനി ന മധ്യമമ് 107.

രമ്ഭാണി ചൂതപത്രാണി ജമ്ബൂപുംനാഗകാനി ച .

പരാകാന്യഥ ചാമ്പാനി മധൂകകുടജാന്യപി 108.

മാതുലുങ്ഗസ്യ പത്രാണി ശ്രാദ്ധേ ദേയാനി വൈ നൃഭിഃ .

ദർവ്യാമന്നമഥാഽദായ കരാഭ്യാമാജ്യമേവ ച 109.

പ്രവേഷണം തതഃ പൃച്ഛേത്പ്രാചീനാവീതവാന്ദ്വിജമ് .

കരിഷ്യേഽഗ്നൗകരണമിതി കുരുഷ്വേതി തദുത്തരമ് 110.

പരിവിഷ്യോപവീതീ സ്യാദഭിഘാര്യ സമാഹരേത് .

ഹുനേത്സോമായ പിതൃമതേ സ്വധാ നമ ഇതീരയൻ 111.

യമായാങ്ഗിരസേ പിതൃമതേ സ്വധാ നമ ഇതി .

ദ്വിതീയാമാഹുതിം ഹുത്വാ ചാഭിഘാര്യാക്ഷതം തതഃ 112.

അഗ്നയേ കവ്യവാഹനായ സ്വധാ നമസ്തതഃ പരമ് .

ഹുത്വാഽപസവ്യം കൃത്വാ തു പരിവിഷ്യ ദ്വിജാന്വ്രജേത് 113.

മേക്ഷണേന തതോഽഭീക്ഷ്ണം പാതയേത്പിതൃപാത്രകേ .

പിണ്ഡപാത്രമതഃ ശേഷം ദർവീപ്രക്ഷാലനം തതഃ 114.

മേക്ഷണസ്യാഗ്നിനിക്ഷേപം തതഃ പാത്രാണ്യുപസ്തരേത് .

പാത്രദക്ഷിണഭാഗേ തു ദദ്യാദന്നമനന്തരമ് 115.

ഭക്ഷ്യാണി ഭോജ്യശാകാനി സർവാണ്യേവ സ ദത്തവാൻ .

അഥാതിഥിർമഹാവൃദ്ധോ വീക്ഷമാണസ്തതസ്തതഃ 116.

ഉവാച രാഘവം ശാന്തം ശീഘ്രമേവ നമസ്കുരു .

ബുഭുക്ഷാ വർതതേഽസ്മാകം ഭോക്ഷ്യേഽഹം വാ തവാഽജ്ഞയാ 117.

രാമോ ബഭാഷേ വചനം വിലമ്ബയ ക്ഷണം മുനേ .

ദേവതാഃ പിതരോ മങ്ക്ഷു നമസ്യന്ത്യേഽധുനാ മയാ 118.

ഇത്യുക്ത്വാ രാഘവഃ പ്രാദാദന്നം പാത്രഗതം തദാ .

പ്രാക്സൗമ്യാഗ്രാൻകുശാന്ദൈവേ പ്രതീചീദക്ഷിണാഗ്രകാൻ 119.

പിത്ര്യേ പവിത്രേ യേ ദർഭാ യവാനഥ തിലാനപി .

അന്നപ്രദാനം കുർവന്തി പൃഥിവീ ഇതി മന്ത്രതഃ 120.

ഇദം വിഷ്ണുരിതി സ്പൃഷ്ടമങ്ഗുഷ്ഠേന ദ്വിജസ്യ തു .

ദേവേഭ്യഃ പ്രഥമം ദദ്യാദ്യേ ദേവാ ഇതി വൈ പഠൻ 121.

പിതൄണാം ച തതോ ദദ്യാദ്ദദ്യാദതിഥയേ തതഃ .
ദേവതാദ്യ ഇതി മുഖാനുച്ചാര്യാ്യ്പോശനം ദദേത് 122.
ത്രിർജപിത്വാ തു ഗായത്രീമുപവീതീ പുരോമുഖഃ .
പ്രാചീനാവീതവാൻബ്രൂയാന്മധുത്രയമതഃ പരമ് 123.
ഭുഞ്ജധ്വമിതി താനുക്ത്വാ ഭുഞ്ജാനേഷു ദ്വിജാതിഷു .
രക്ഷോഘ്നമന്ത്രപഠനം ഭക്ഷ്യഭോജ്യാദി ദാപയൻ 124.
ഏതസ്മിന്നന്തരേ വിപ്രോ യോ്യ്തിഥിസ്തദിദം തഥാ .
കൃതവാന്മഹദാശ്ചര്യം തദ്വദാമി സമാസതഃ 125.
പാത്രസ്ഥിതമശേഷം ച ഗ്രാസേനൈകേന ചാഗ്രസത് .
പ്രാണാഹുതീനാം പര്യാപ്തം ദീയതാമിതി ചാബ്രവീത് 126.
ഏതാവദ്ദാതുമശക്തഃ കഥം ശ്രാദ്ധക്രിയോദ്യതഃ .
മമൈകസ്യ പ്രദാനേ ത്വമശക്തോ രാമ കിം വൃഥാ 127.
ബഹൂനാം ഭോജനം ദാതുമുദ്യുക്തോ രാമ കിം വൃഥാ .
സഹസാ കൃതകർമാണി ന സമാപ്തിം പ്രയാന്തി ച 128.
ത്വയാ കൃതമശേഷാണാം നാലം പ്രാണാഹുതിർമമ .
കഥം മേ ദീയതേ ഭുക്തിഃ കഥമേഷാം തഥാ വദ 129.
രാമസ്തമബ്രവീദ്ധീരോ ഭുംക്ഷ്വ ത്വം ഹി യഥാസുഖമ് .
ഇത്യുദീര്യ നിരീക്ഷ്യാസ്യ കർമ തത്പരമാദ്ഭുതമ് 130.
അഥ ശംഭും സമാഹൂയ പ്രാഹ ത്വം പരിവേഷയ .
ത്വം പിതാ പാർവതീ മാതാ ശിവാ ദേവീതി മേ മതിഃ 131.
അന്നപൂർണേശ്വരീ ദേവീ ഭവാന്യേവേതി മേ മതിഃ .
സാ ശാംഭവീ വചഃ പ്രാഹ തത്പര്യാപ്തം ദദാമ്യഹമ് 132.
അഥോമാ കാംസ്യമാദായ ഭിസ്സാപൂർണമലംകൃതമ് .
സ്വർണദർവ്യാ സമാദായ പായസം ഗന്ധകാന്തിമത് 133.
അസ്യാക്ഷയമിദം ഭൂയാദിതി പ്രാദാത്തു പായസമ് .
ദ്വിജസ്യ ദക്ഷിണേ ഹസ്തേ സാ്യ്ദദാത്സത്കൃതം മുദാ 134.

സശിരഃ കമ്പമാനസ്തു ഊർധ്വദൃഷ്ടിരഥാഭവത് .

പ്രസാരിതകരശ്ചാഽസീദ്ഗൃഹീത്വാ പായസം കരേ 135.

ദീയതാം പായസം സ്വാദു സുഷ്ഠു പക്വമിദം തു കിമ് .

ശംഭുപത്നീ ബഭാഷേ തം കരേ ഭുംക്ഷ്വ തതോ ദദേ 136.

അഭക്ഷയത്തതോ വിപ്രഃ പുനഃ കരതലേ സ്ഥിതമ് .

തദക്ഷയമഥ ജ്ഞാത്വാ പ്രാസാരയദഥേതരമ് 137.

തസ്മിൻകരതലേ ദേവീ പായസം ദത്തവത്യുത .

അന്യേഷാമപി വിപ്രാണാം പക്വാക്ഷയ്യമദാത്സതീ 138.

അഥ പാണിദ്വയഗതം വിജ്ഞായാക്ഷയ്യപായസമ് .

ദൃഷ്ട്വാ കരാന്തരമഥോ പ്രാസാരയത സ ദ്വിജഃ 139.

ഉവാചാന്നം പ്രദാതവ്യം സസൂപഘൃതമുത്തമമ് .

ശിവാദേവീ തഥാ പ്രാദാദക്ഷയ്യം ശംഭുവല്ലഭാ 140.

യദ്യത്പ്രാദാത്തദാ സാധ്വീ സർവമേവ തദക്ഷയമ് .

കരാന്തരമഥോസൃഷ്ടം പരിപൂർണം പുനഃപുനഃ 141.

ഏവം കരസഹസ്രം തു കൃത്വാ സ വിരരാമ ഹ .

ഉവാച വചനം വിപ്രോ ദേഹി ഗണ്ഡൂഷവാരി മേ .

തർപിതോഽസ്മി ത്വയാ ഭദ്രേ ന രാമേണ ന സീതയാ 142.

ശംഭുരുവാച-

രാമേണ സീതയാ ദത്തം മയാ ദത്തം ഹി യത്ര ച .

ഇതഃ പരം ഹി കിം ദേയം പൂർണം വാ ത്വം വദസ്വ മേ 143.

ദ്വിജ ഉവാച-

തൃപ്തോഽസ്മി ന ച മേ ദേയമധികം ച കരസ്ഥിതമ് .

വിദ്വന്നതഃ കരഗതം ന പപാത കഥംചന 144.

നിഷണ്ണോ ഹി ചിരം ദധ്യൗ കഥം മേ കേവലഃ കരഃ .

ഭുക്ത്യൈ കൃതമിദം സർവം നാന്യസ്മൈ കർമണേ മമ 145.

തസ്മാദന്യകൃതേരേതത്സർവം രിക്തം ഭവിഷ്യതി .

ഇതി നിശ്ചിത്യ മനസാ ലിപ്താങ്ഗോ്തിഥിരാഭവത് 146.

പശ്യത്സു സർവദേവേഷു തദദ്ഭുതമിവാഭവത് .

തൃപ്താനഥ ദ്വിജാഞ്ജ്ഞാത്വാ രാഘവഃ പരമാർഥവിത് 147.

ദർവീകരോ്ഥ തൃപ്താഃ സ്ഥ ഇതി പൃഷ്ട്വാ യഥാവിധി .

തൃപ്താഃ സ്മ ഇതി വിപ്രേന്ദ്രാ വികീര്യാന്നം സമന്ത്രകമ് 148.

പാത്രസ്യ യാമ്യാഭിമുഖഃ സംനിധൗ പിണ്ഡമർപയേത് .

ഗണ്ഡൂഷമപി വിപ്രാണാം തത്രൈവ പരികല്പയേത് 149.

ഉച്ഛിഷ്ടപർണപാത്രേഷു തേ ഗണ്ഡൂഷമകുർവത .

ഗൃഹാന്തരേ ച തേ വിപ്രാ വിവിശുസ്ത്വതിഥിം വിനാ 5.117.150.

ആഹാതിഥിർബഹിഃ കാര്യം മയാ്ചമനം വിട്പതേ .

ഉത്ഥാതും നൈവ ശക്നോമി കരം മേ ദേഹി രാഘവ 151.

അഥ രാമഃ കരം പ്രാദാന്നോത്ഥിതസ്തു ദ്വിജോത്തമഃ .

ഹനൂമാനഥ ചാപ്യസ്യ ദത്തവാൻബലവത്കരമ് 152.

ഇതരേണ ഗൃഹീത്വാ തു കരേണ ദ്വിജപുംഗവമ് .

ആചകർഷ കപീന്ദ്രസ്തു ദ്വിജഃ സാക്രോശമുക്തവാൻ 153.

ദ്വിജ ഉവാച-

ഛിദ്യതേ മേ കരോ വ്യക്തമുത്ഥാപയ തതോ്ന്യതഃ .

ലാംഗൂലേന സപീഠം തമാവൃത്യാ്മസ്തകം ബലാത് 154.

അഥാധാവത്തതഃ പൃഥ്വീം ദ്വിജസ്തു ന ചചാല ഹ .

അഥ വാനരവീരസ്തു പദ്ഭ്യാം ച കൃന്തതാം മഹീമ് 155.

പാദൗ വിന്യസ്യ സുദൃഢൗ ദ്വിജമൂർധാനമാക്ഷിപത് .

വിശീർണമഭവദ്വേശ്മ ദ്വിജാഃ സർവേ ബഹിസ്തഥാ 156.

സഹ വൃദ്ധദ്വിജഃ സോ്ഥ ഹനൂമാൻബഹിരഭ്യഗാത് .

പീഠേ ച സ്ഥാപയാമാസ ബ്രാഹ്മണം സ്ഥവിരം കൃശമ് 157.

ദ്വിജായ ജലമാദായ ജാമ്ബവാന്മൃണ്മയേ ഘടേ .

ആഹ സ്വച്ഛം ജലം വിപ്ര ത്വയാ്ദേയം സഭാജനമ് 158.

സീതാ പ്രക്ഷാലയേദങ്ഗം ലക്ഷ്മണോ ജലദോ ഭവേത് .

ജാമ്ബവാനാഹ തം രാമം ബ്രാഹ്മണോക്തമശേഷതഃ 159.

ദ്വിജപ്രക്ഷാലനേ രാമോ വ്യാദിദേശാനുജം പ്രിയാമ് .

സൗമിത്രിർജലമാദായ ദ്വിജാങ്ഗക്ഷാലനേ തഥാ 160.

പ്രാക്ഷാലയദശേഷാങ്ഗം പ്രതിമാമിവ ഭൂഭുജഃ .

അഥ രാമോപദേശേന ചക്രതുസ്തൗ തഥൈവ ച 161.

അഥാതിഥിഃ സ്വഗണ്ഡൂഷം സീതാവക്ത്രേ വ്യമുഞ്ചത .

സാലംകാരാഽമ്ബുഭിർവ്യാപ്താ പ്രാക്ഷാലയദഥോ സതീ 162.

ശ്ലേഷ്മലാലാസുപ്രചുരം മുഖം വിപ്രസ്യ സാ സതീ .

പ്രമമാർജ പുനഃ ക്ഷാല്യ നാസാ ശ്ലേഷ്മാണമത്യജത് 163.

ആചാമയിത്വാ സൗമിത്രിരുത്തിഷ്ഠേത്യബ്രവീദ്ദ്വിജമ് .

ദ്വിജോ ന ശക്യമിത്യാഹ ഹനൂമാനപ്യഥാഽഗതഃ 164.

അതിഥിഃ പ്രാഹ തം വിപ്രഃ പീഡിതോഽഹം ഹനൂമതാ .

ഗൃഹീത്വോദ്ധരതാ പൂർവം പാതിതോ വാനരേണ ച 165.

ജാംബവാനഥ തം പ്രാഹ ലോമാംഗം മമ വൈ മൃദു .

മയാഥ ധ്രിയസേ വിപ്ര ന ച പീഡാ ഭവിഷ്യതി 166.

ഇത്യുക്ത്വാ ജാംബവാന്വിപ്രം ദോർഭ്യാമാലംബ്യ ചോദ്ധരത് .

ദ്വിജപ്രാംതമഥാദായ സ്ഥാപയാമാസ തം മുനിമ് 167.

അഥ രാമോ ദ്വിജേംദ്രാണാം പ്രദക്ഷിണമവർതത .

ദത്താശീരപി വിപേംദ്രൈർദത്വാ താംബൂലമഗ്രതഃ 168.

പാദാവലംബകൃദ്രാമോ ഭ്രാതൃഭിഃ സഹ ചാബ്രവീത് .

അയി സീതേഽതിഥേരസ്യ ത്വയാ ന ക്ഷാലിതം വപുഃ 169.

ജംഘായുഗേഽതിഥേരസ്യ മലം ചാസ്യം മലാന്വിതമ് .

സമ്യക്പ്രക്ഷാലയ മുഖം ദ്വിജോ ന സഹതേ മലമ് 170.

സീതോവാച-

അഥ പ്രക്ഷാലിതം സമ്യഗിദാനീം നിർഗതം പുനഃ .

രാമ ഉവാച-

പുനഃ പ്രക്ഷാലയ മലം ദോഷഃ സ്യാദന്യഥാ മമ 171.

അഥ സീതാ തഥാ കൃത്വാ തൂഷ്ണീമേവ ബഭൂവ ഹ .

ആഹ രാമം ച സീതാം ച ദ്വിജഃ പരമകോപവാൻ 172.

പാദൗ യൗ മമ രാജേംദ്ര തൗ സീതാ ലംബയേദിതി .

ഭവാൻകരൗ ച ഭരതോ മമ വീജം പ്രയച്ഛതു 173.

ലക്ഷ്മണഃ കേശനിചയ പ്രസാധനകരോ ഭവേത് .

ശത്രുഘ്നഃ ശ്ലേഷ്മനിർമുക്തിം സ്വവസ്ത്രേണ കരോതു മേ 174.

സൂത ഉവാച-

അഥ തേ ചക്രുരതിഥേരശേഷമുദിതം തഥാ .

തഥാപുർവിസ്മയം വിപ്രാ നരവാനരരാക്ഷസാഃ 175.

ശിവാ ദേവീ ച ശംഭുശ്ച സഭ്രൂഭംഗമുദൈക്ഷതാമ് .

മനസാ ചാപ്യഭാഷേതാമതിഥിഃശംഭുരേവ ച 176.

അതിഥിശ്ച പ്രസന്നോഽഭൂ ച്ഛംഖചക്രഗദാധരഃ .

പീതാംബരഃ സമസ്താംഗഭൂഷിതോഽതീവ ദീപ്തിമാൻ 177.

യഃ പുരാരാധിതഃ ശംഭുഃ പ്രസന്നോഽഭൂത്ത്രിലോചനഃ .

ശുദ്ധസ്ഫടികസംകാശഃ സർവാഭരണഭൂഷിതഃ 178.

കോടിസൂർയ്യപ്രതീകാശഃ കിരീടീകരുണാനിധിഃ .

ആലംബ്യ ചക്രിണഃ പാണിമാതിഷ്ഠത സദാശിവഃ 179.

രാമഃ പരമധർമ്മാത്മാ പുലകാംചിതവിഗ്രഹഃ .

ദംഡവന്നിപപാതോർവ്യാമാനംദപ്ലാവിതേ ക്ഷണഃ 180.

അനമൻഭ്രാതരസ്തസ്യ ദംഡവദ്ഭൂതലേ സ്ഥിതാഃ .

ശിവ ഉത്ഥാപ്യ കാകുത്സ്ഥമാലിംഗ്യാഘ്രായ മസ്തകമ് 181.

ഉവാച മധുരം വാക്യം രാമം രാജീവലോചനമ് .

ശിവ ഉവാച-

വരം വൃണു പ്രസന്നോഽസ്മി ബ്രഹ്മാദേരപി ദുർലഭമ് 182.

തവാദേയം ന മേ കിംചിദ്വൃണു ത്വം ന ചിരായ വൈ .

ശ്രീരാമ ഉവാച-

ന യാച്യം മേ ജഗന്നാഥ ഭൂരാജ്യം മമ സാംപ്രതമ് 183.

സ്വർഗശ്ച കർമ്മഭിഃ പ്രാപ്തോ ഭക്തിസ്ത്വത്പാദദർശനാത് .

ആരോഗ്യം പശ്യ ഭുംജേഽഹം സാ സീതാ യോഷിതാം വരാ 184.

വശീകൃതാഃ സർവനൃപാഃ പ്രജാധർമസമന്വിതാഃ .

ഹർഷ ഏവ മമാപന്നസ്ത്വദാഗമനതോഽച്യുത 185.

തഥാപി വരയേ കിംചിദ്ഭക്തിരസ്തു സ്ഥിരാ ത്വയി .

തഥാ മമ ഗൃഹേ ദേവ ത്രിവർഷം തിഷ്ഠ ഹേ പ്രഭോ 186.

ബ്രുവൻസമസ്തധർമാംശ്ച രൂപേണാനേന ശംകര .

ശിവ ഉവാച-

ഏവമസ്തു തഥാ രാമ സർവം തേ സംഭവിഷ്യതി 187.

അഥാഹ ചക്രീ രാജാനം രാമം രാജീവലോചനമ് .

വരം വൃണു മഹാഭാഗ പ്രസന്നോഽഹം യമിച്ഛസി 188.

ശ്രീരാമ ആഹ വചനം മമ പ്രാർഥ്യം ന ചാസ്തി ഹി .

യത്പ്രാപ്യം ശംഭുതഃ പ്രാപ്തമന്യത്സർവമുദീരിതമ് 189.

കിം ചൈകം വരയേ വിഷ്ണോ പ്രസന്നഃ സർവദാ ഭവ .

അഥസീ താം ഹരിഃ പ്രാഹ പ്രസന്നോഽഹം തവാധുനാ 190.

വരം വൃണു പ്രയച്ഛാമി തതഃ സീതാബ്രവീദിദമ് .

വരോ വൃതഃ പുരാ ഭർത്രാ ന ചാന്യോ മേ വരോവരഃ 191.

യദി കാമം പ്രയച്ഛേഥാ മനശ്ച പരപൂരുഷാത് .

സംനിവൃത്തം ച ഭവതാന്നമസ്ത്വേഽസ്തു ദ്വിജ പ്രഭോ 192.

അഥ തേ മുനയഃ സർവേ പ്രണേമുർദേവതോത്തമൗ .

അഥാസൗ രാഘവം പ്രാഹ ഭുംക്ഷ്വ ത്വം ബംധുഭിഃ സഹ 193.

ഏകാംതമംദിരേ രമ്യേ ദേവ്യാസഹവസാമിതേ .

വിഷ്ണുഃ സമസ്തകരണഃ സമുദ്ര തനയാന്വിതഃ 194.

ഏകസ്മിന്മംദിരേ രാമ തിഷ്ഠതാം ലോലുപോ ഹി സഃ .

അഥ ശുദ്ധമഹാഗാരേ പീഠാഢ്യേ ബഹുഭാജനേ 195.

അഗ്രേ വസിഷ്ഠോ ഭഗവാനുപവിഷ്ടസ്തയോർമുനിഃ .

അപരേ ഋഷയഃ സർവേ യഥാവൃദ്ധം നൃപാസ്തഥാ 196.

തേഷാമഭിമുഖോ രാമോ ഭ്രാതൃഭിഃ സഹിതോ നൃപഃ .

തരുണേ സമഭാഗേ ച ആസനേ താനവേശയത് 197.

ഹനൂമത്പ്രമുഖാൻഭൃത്യാനാഹരാമോഽനുസാംത്വയൻ .

ഭവംതഃ പരിതിഷ്ഠംതു പശ്ചാദ്ഭുംജേ ന ചാന്യഥാ 198.

തതസ്തേ പ്രദദുഃ സർവേ പാദാർഘ്യാനനുപൂർവശഃ .

ബുഭുജുശ്ചാപി തേ സർവേ യേ രാമസ്യോപസേവിനഃ 199.

തേഷാം ദത്വാഥ താംബൂലം കപീംദ്രാദീനഭോജയത് .

ഭുക്തവത്സു സമസ്തേഷു രാമോ രാജീവലോചനഃ 5.117.200.

ദീനാംധകൃപണാദീനാം പശുപക്ഷിമൃഗസ്യ ച .

ദത്വാഹി ഭോജനം സംധ്യാം വംദിതും ഹി സമാരഭത് 201.

സംധ്യാജപാദികം കൃത്വാ നത്വാ തേഷാം നൃപസ്തതഃ .

സിംഹാസനഗതോ രാമഃ പൗരജാനപദാദിഭിഃ 202.

സേവ്യമാനഃ സഭാസ്ഥാനഗതോ രേജേ സ രാഘവഃ .

സർവദേവപരീവാരോ യഥാ ദേവഃ ശചീപതിഃ 203.

രാജകാര്യമശേഷം ച കൃതവാൻഭ്രാതൃഭിഃ സഹ .

നാമ്നാ ചൈകൈകശഃ സർവാന്വിസസർജ സ രാഘവഃ 204.

ഭ്രാതൄന്വിസർജയാമാസ വാനരാദീംസ്തഥാപരാൻ .

അഥ രാമം മഹാതേജാ വസിഷ്ഠോ വാക്യമുക്തവാൻ 205.

തവ പ്രാതർഹി യത്കാര്യം ന ച വിസ്മര രാഘവ .

ആസ്തേ ശംഭുർജഗന്നാഥോ ഭഗവാനംബികാപതിഃ 206.

സ്മർതവ്യോ വന്ദനീയശ്ച ഭഗവാനഥ യത്നതഃ .

തഥേത്യുക്ത്വാ ഗുരും രാജാ നത്വാ തം ച വ്യസർജയത് 207.

സ്വയം ച ഭാര്യാമഭജദ്ദേവദേവം വിചിംതയൻ .

ഋഷയ ഊചുഃ -

പ്രാതഃ സമുത്ഥായ ഗുരോ രാമോ മതിമതാം വരഃ .

കിം ചകാര തദാഖ്യാഹി ശ്രോതും കൗതൂഹലം ഹി നഃ 208.

സൂത ഉവാച-

ശംഭും വിലോക്യാഥ തതോ ബഭാഷേ രാമഃ കഥാം കീർത്തയ ശംകരസ്യ .

തൃപ്തിർന ജാതാ മുനിവര്യ ശൃണ്വതോ മഹേശമാഹാത്മ്യമഘൗഘനാശനമ് 209.

ശംഭുരുവാച-

അഥപ്രശ്നശേഷസ്യോത്തരമീശഭാഷിതം തേ കീർതയിഷ്യാമി .

അന്യായോപാർജിതദ്രവ്യൈരീശ്വരം യ ഉപാസതേ തേ വ്യംഗാ ജായംതേ 210.

തദ്യഥാകശ്ചിദ്രൂപകോ നാമ രാക്ഷസോഽന്യായാർജിതേനദ്രവ്യേണ ശംകരമാരാധ്യ തേനൈവ ദ്രവ്യേണ ഘംടാമീശ്വരപ്രീതയേ കൃതവാൻ 211.

തസ്യ പുത്രഃ സംപാതിരിതി ഖ്യാതഃ ചൗർയ്യാർജിതൈഃ ശംകരം പൂജയാമാസ 212.

താവുഭാവേകസ്മിന്ദിവസേ മമ്രതുഃ ഗതൗ ശിവലോകം വീരഭദ്രേണ ഭാഷിതൗ ച 213.

ഭോ രൂപക അന്യായാർജിതേന ദ്രവ്യേണ ഭവതാ പൂജാകൃതാ ഘംടാദികം ച തേന ഭാവേന വ്യംഗോ ഭൂത്വാ ചൗരഗണോ ഭവിഷ്യസി 214.

ശിവപദവചനാദ്വ്യക്തം നാമാശ്രവണാത് .

ശ്രോത്രം തസ്യ സ്വനേന ധ്വസ്തം ഭവതി നോ ദർശനമേതാവതാദേവ ത്വയേശ്വരപൂജാ സമ്യക്കൃതാ 215.

അതോ ഭക്തിശ്ച ഭവിഷ്യതി വീരഭദ്രസ്ത്വനശനം നാമഗണം ക്വചിദ്വിചരംതമിത്യാദിദേശ 216.

തൗ ച തഥാഭൂതൗ ശിവലോകേഽതിഷ്ഠതാമ് 217.

ശംഭുരുവാച-

അഥോപഹതദ്രവ്യപൂജാകഥാം ഹനൂമതേ മഹേശഭാഷിതാം കഥയിഷ്യാമി 218.

ശൃണു രാഘവ പ്രമഥാനാം ചരിത്രമേകൈകസ്യ കർമവിപാകം കഥയിഷ്യാമി 219.

ഉപഹതാംഗഗണവ്യാഖ്യാക്രിയതാമിതി ഹനൂമത്പൃഷ്ടഃ .. .

ശിവ ഉവാച 220

തദുപഹതദ്രവ്യം ജ്ഞാനതോ യ ഈശ്വര്യേപയിഷ്യതി ഏതദുക്തം ജ്ഞാനിനോ്ത ശൃണുഃ 221.

ഏഷ സർവാംഗസ്വേദിലഃ സർവകാലം സർവാംഗസ്വേദിലഃ സ്വേദാർദ്ര വസനഃ സ്വേദസംപാദിതാല്പപ്രവാഹശരീരോ നാസാഗ്രനിപതിതസ്വേദബിംദുഃ സ്പർശായോഗ്യോ ദൃശ്യതേ 222.

സ പുരാ സ്വേദകരണേശ്വരാർചനം കൃതവാൻ .

അത്രേതിഹാസം കീർതയിഷ്യാമി 223.

ചേകിതാനിരിതി ഖ്യാതോ ബ്രാഹ്മണഃ കർഷകോഭവത് .

സ നിത്യം കൃഷിമുത്പാദ്യ പ്രാതഃ സ്നാത്വാ ച നിത്യശഃ 224.

മധ്യാഹ്നകാലേ സംപ്രാപ്തേ സംജപൻബ്രാഹ്മണസ്ത്വസൗ .

അന്നമാനയ മേ ക്ഷിപ്രമിതി ഭാര്യാമഭാഷത 225.

തയാനീതേന ചാന്നേന വേഗേന ശിവപൂജനമ് .

കൃതവാനർകസംതപ്തഃ സ്വേദിലഃ സർവദൈവ തു 226.

ഗംധപുഷ്പാക്ഷതാദ്യൈശ്ച സ്വേദബിംദുസമന്വിതൈഃ .

അഥ സായംദിനേ പ്രാപ്തേ ക്ഷാലിതാംഗഃ സുശോഭനഃ 227.

പൂജയാമാസ ദേവേശം കാലസംഭവസാധനൈഃ .

മമാരാഥ മഹാബുദ്ധിഃ ശിവലോകം ഗതശ്ച സഃ 228.

വീരഭദ്രേണ ചാപ്യുക്തോ ഭവ ത്വം സ്വേദിലോ ഗണഃ .

സ്വേദസ്പൃഷ്ടപദാർഥൈശ്ച പുരാ ശംഭുഃ പ്രപൂജിതഃ 229.

നിത്യം സ്വേദസമായുക്തസ്തേന സ്വേദഗണോ ഭവ .

ശംഭുരുവാച-

വീരേണാഥ സമാദിഷ്ടഃ പ്രാപ്തോ രാമഗണസ്ത്വയമ് 230.

അമും ഘംടാമുഖം പശ്യായം പുരാ വൈശ്യോ വിഭാവസോനാമ ധാർമികോ മഹാദാനകർത്താ നിത്യം ബ്രാഹ്മണഭോജനം കാരയിത്വാ കൃതാനുഷ്ഠാനഃ

പ്രാതഃകാലേ ശിവം നമസ്കൃത്യ കുസുമൈഃ സംപൂജ്യ കിംചിത്പ്രദേശം ഗോമയേനോപലിപ്യ പദ്മാദികമര്ജയിത്വാ ദേവായ സമര്പ്യ ഉപഹത ഘംടാനാദം കൃതവാന് 231.

രാമ ഉവാച-

കഥമുപഹതഘംടാ 232.

ശംഭുരുവാച-

ആസീത്പുരാ ബലഃ കശ്ചിത്സോമ ഇത്യഭിവിശ്രുതഃ .

തസ്യ പുത്രശ്ച മംദാഖ്യോ ദശവര്ഷവയാ അഭൂത് 233.

സ ചാഗ്നിപക്വകുല്മാഷാന്ഘംടായാം പ്രാക്ഷിപന്നൃപ .

താനഭക്ഷയദപ്യേഷ തേന ചോപഹതാഭവത് 234.

ഗൃഹീതുമഥ തം വൈശ്യം യതമാനോഽബ്രവീദിദമ് .

അഥ വൈശ്യഃ സ്വയം തത്ര നിശ്ചിത്യ ദ്രവ്യശോധനമ് 235.

ലൗകികേ കൃത[illegible]ല്ലോകേ വ്യവഹാരപദശ്ച താമ് .

ഏതേന പാപയോഗേന ഗണോ ഘംടാമുഖോഽഭവത് 236.

രാമ ഉവാച-

ദ്രവ്യശുദ്ധേര്വിശുദ്ധാ സാ കഥം പാപസ്യ കാരണമ് .

സമ്യഗുക്തം ദ്രവ്യശുദ്ധ്യൈ കഥം ന ദ്രവ്യശോധിനീ 237.

ശംഭുരുവാച-

ന ലൗകികവ്യവഹൃതൗ തവാഭക്തോ ഭവിഷ്യതി .

സ യാതി ച ശിവസ്ഥാനം വക്താ ചാപി തഥാ ഭവേത് 238.

സൂത ഉവാച-

യശ്ച വക്തി കഥാമേതാം സ തേന സദൃശോ ഭുവി .

ഗുഹ്യാദ്ഗുഹ്യതമം വിപ്രാഃ ശിവജ്ഞാനപ്രദം ഭവേത് 239.

ഏതദ്വഃ കഥിതം വിപ്രാഃ പുണ്യായുഷ്യതമം മഹത് .

യ ഇദം ശൃണുയാദ്ഭക്ത്യാ ശിവലോകേ മഹീയതേ 240.

പുരാണവക്ത്രേ ദാതവ്യം വസ്ത്രം ഗോഹേമഭൂഷണമ് .

ഭൂമിഃ സസ്യഫലോപേതാ ദേയാ ശക്ത്യനുസാരതഃ 241.

ശിവരാഘവസംവാദം സർവാഘൗഘനികൃംതനമ് .

യഃ പഠേച്ഛൃണുയാദ്വാപി സ യാതി പരമം പദമ് 242.

.

ഇതി ശ്രീപദ്മപുരാണേ പാതാലഖംഡേ ശിവരാഘവസംവാദേ ഉപരിഭാഗേ രാമമോക്ഷോനാമ സപ്തദശാധികശതതമോഽധ്യായഃ 117 .

സമാപ്തം പഞ്ചമം പാതാലഖണ്ഡമ് 5.

ഇതി ശ്രീപദ്മപുരാണേ പഞ്ചമം പാതാലഖണ്ഡം സമാപ്തമ് .

---